

plodovitejših srbskih književnikov. Krasno so mu vzpela leposlovna historična dela in istotako humoristične povesti.

V Sofiji se je dne 26. avgusta začela velika jugoslovanska zajedniška slavnost. Ta dan je bila otvorjena druga jugoslovanska razstava, ki se je udeležuje tudi 18 slovenskih umetnikov. Dalje se je otvoril ta dan tretji sestanek jugoslovanskih časnikarjev in književnikov, ki naj pospešuje vzajemno delo jugoslovanskega časopisja, in drugi shod jugoslovanske akademične mladine.

Najnovejša bolgarska književnost.

G. V. Jordanov je na shodu jugoslovanskih književnikov in publicistov v Belgradu govoril o novi bolgarski književnosti. Govor je bil kratek, a zelo poučen. Iz tega govora podajamo tu nekoliko misli, ki zadevajo sedanje najnovejše bolgarske pisatelje.

Najboljši sedanji bolgarski pesnik in pisatelj je Ivan Vazov. Vazov je sicer že pisal, preden je bila Bolgarska osvobodjena, ali njegova muza je prav vzrastla šele, ko je Bolgarski zasijala luč svobode. Iz Vazovih poezij odseva najnovejše bolgarsko življenje z vsemi čustvi in stremljenji, z vsemi strastmi in boji. Zato pozna njegove pesmi vsak Bolgar. Že dvajset let Vazov vzgaja in izobraža dušo novih Bolgarov. Vazov je realist z narodno tendenco, ki posluša žilo bolgarskega življenja in vse, kar izve, podaja čitateljem v krasnem zlogu. Nima bujne domišljije kakor V. Hugo, ni tako globok kakor Turgenjev, ali njegovi duševni proizvodi po svoji krasni obliki in po svoji zanimivosti ugajajo bolgarskemu narodu.

Poleg Vazova imajo Bolgari še sledeče dobre pesnike in pisatelje: Konstantin Veličkov, Stojan Mihajlovski, Penčo Slavejkov in Aleks Konstantinov. Vsak izmed njih ima svojo posebno fiziognomijo in kaže nadarjenost v svoji stroki, ali vsi so razen A. Konstantinova manj poljudni nego Vazov. Veličkov je prinesel v bolgarsko poezijo pesmi starega klasičnega Rima, muza Penča Slavejkova polet nemške poezije in filozofije; Mihajlovski je izpočetka hodil v šolo francoskih pesnikov, a v zadnjem času se je oklenil bolgarske sedanjosti in v juvenalskem tonu kaže svoj burni balkanski temperament. Od le-teh pisateljev je najbolj popularen A. Konstantinov, katerega humoristični spisi po svoji preprostosti in individualnosti najbolj zanimajo sedanje Bolgare.

Pred nekoliko leti je bolgarsko življenje zapustilo patriarhalno upravo, vznikla so nova politična in gospodarska vprašanja. Socialni problem je vzkakal tudi na Bolgarskem, važna in zapletena vprašanja moderne družbe so začela zanimati tudi bolgarsko

občinstvo. Zaradi tega se le-ti novi pojavi zrcalijo tudi v duševnih proizvodih nekaterih bolgarskih pisateljev. Tako na primer v povestih Veselin-Vlajkova, M. Georgieva, A. Strašimirova, Stamatova, D. Strašimirova, N. Načeva, pisateljice Ane Karima, Elin-Pelina i. dr.; v liriki Kirila Hristova, P. Javorova, Andrejčina i. dr.; v drami: P. Todorova, Iv. Kirilova i. dr. V tvorbi imenovanih pisateljev, dasi še ni v obliki dovršena, vidimo novo socialno življenje Bolgarov z vsemi njegovimi pojavi. Med temi pisatelji ima odlično mesto Kiril Hristov po svojem silnem subjektivizmu, bujni individualnosti in globokem in jasno določenem patriotizmu.

Ahilova peta bolgarske književnosti je — drama. Razen drame „Ivanko“, ki se še zdaj vzdržuje na bolgarskem odru, ni drugih boljših del. Dramatični spisi Vazova, Milarova, Strašimirova, Todorova, Kirilova so samo poizkusi.

Bolgarska kritika je še v povojih. Dasi nima edinosti v estetičnih in kritičnih načelih, vendar dobro vpliva na razvoj bolgarskega slovstva. Prvi bolgarski kritik je dr. K. Krstev, za njim so prišli A. Teodorov, katerega ocene se odlikujejo po strogi objektivnosti, dalje Angelov, Minčev, Protič, Vasiljev, Andrejčin i. dr. („Bolgarska Sbirka“, XIII. št. 2.).

Fr. Št.

Karel Havlíček-Borovský. 29. julija so na Češkem obhajali petdesetletnico po smrti časnikarja K. Havlíčka. Pristaši radikalne, narodno-socialne, socialno-demokratske in liberalne stranke so to petdesetletnico zlorabili v napade na katoliško vero in cerkev, dasi Havlíček ni bil tak sovražnik krščanstva in duhovščine, kakor ga češkemu ljudstvu opisujejo češki radikali in liberalci. Havlíček je sam v svojih „Kutnohorských epistolách“ (poglavje XXII.) napisal: „Vera se ne more od javnega življenja oddeliti, ker druga drugo podpira. Ako se bode duhovnik kazal sovražnika naroda, bode s tem tudi oškodoval vero in narobe. Vsak pameten duhovnik naj svojo neodvisnost od vlade k temu porabi, da brez posvetne bojazni sevéda na miren in dostojen način odpira ljudstvu oči o njegovih lastnih javnih zadevah.“ Dasi vsi priznavajo Havlíčkovo veliko nadarjenost, ne morejo niti najbolj navdušeni njegovi častivci utajiti, da je tudi on imel svoje napake, katere bi bil v poznejši dobi in pri bogatejših izkušnjah gotovo odložil. Preveč je vplival nanj duh francoskih enciklopedistov. Umrl je v starosti, ki v nji duh začenja šele razpenjati peroti k visokemu vzletu. Samo domnevati moremo, h kako visoki stopinji bi bil njegov močni duh došel, če bi bil dalj živel, in gotovo bi bil v mnogem oziru samega sebe popravil. Telo, na katero je bil privezan njegov duh, je bilo žal slabotno. Ako bi bil Havlíček imel močno telo Riegrovo, kako daleč bi bil prišel! — K. Havlíček je bil rojen v Borovi pri Nemškem Brodu 51. oktobra 1821 in